

УДК 338.4:[658:005.5]

Овчарук В.В.

кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»

СТАН СИСТЕМ АДМІНІСТРУВАННЯ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ

У статті розглянуто реальний стан систем адміністрування на вітчизняних підприємствах. Зазначені висновки отримано за допомогою використання методу експертного дослідження. За результатами виконаних досліджень ідентифіковано рівень розуміння систем адміністрування в управлінні працівниками вітчизняних компаній, виявлено рівень компетентності посадових осіб щодо побудови та використання таких систем. Визначено основні перешкоди щодо ухвалення рішень про вдосконалення систем адміністрування, виявлено пріоритетні напрями діяльності суб'єктів господарювання, у яких перш за все слід впроваджувати або вдосконалювати ці системи. Установлено основні переваги використання систем адміністрування в управлінні підприємствами, ідентифіковано рівень їхньої функціональності в організаціях.

Ключові слова: адміністрування, діловодство, документація, інформація, підприємство, система, управління.

Вступ. У динамічному середовищі функціонування втрачають свою актуальність традиційні підходи до управління, більшість яких акцентує увагу на необхідності застосування жорстких планів та організаційно запрограмованих управлінських рішень. Зміни спричиняють необхідність передбачення змін, прогнозування їх наслідків, випередження конкурентів, посилення ринкових позицій тощо. Очевидно, що досягти цієї

мети складно, а інколи й неможливо без ефективних систем адміністрування в управлінні.

Підвищення ефективності систем адміністрування в управлінні підприємствами, як свідчить практика, обов'язково приведе до підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності та посилення конкурентних позицій компанії на ринку. Отже, важливим є діагностування фактичного стану цих систем з метою

виявлення їхніх сильних сторін, ідентифікації проблем, а також пошуку шляхів найбільш ефективного використання цих систем. Проблема актуалізується в умовах збільшення документально-інформаційного масиву даних на підприємствах, що є обов'язковим з точки зору стратегічного чи тактичного управління.

Аналіз останніх наукових досліджень. Вагомий внесок у розроблення теоретико-прикладних положень у сфері адміністрування на рівні підприємств зробили чимало вітчизняних та іноземних науковців, серед яких варто виділити таких, як О. Амосов, В. Бакуменко, О. Безбородова, І. Вішка, М. Войнаренко, Н. Гавкалова, Р. Гринюк, О. Давидова, О. Капустян, О. Костюк, Н. Кривінська, О. Кузьмін, С. Лебедев, Л. Ліпич, Л. Маршавіна, О. Мельник, С. Мосьондз, К. Проскура, Б. Рамазанова. Цими та іншими авторами обгрунтовано різні підходи до трактування поняття «адміністрування», виокремлено його види, ідентифіковано умови дієвого застосування, відображено взаємозв'язок цього поняття з іншими суміжними поняттями тощо. Попри те, проблема полягає в тому, що сьогодні відсутні комплексні та системні напрацювання щодо реального стану таких систем на вітчизняних підприємствах. Отже, ускладнюються можливості ідентифікації сильних та слабких сторін цих систем, виявлення проблем під час їхньої побудови та використання, а також ухвалення оптимізаційних управлінських рішень у зазначеній сфері.

Мета статті полягає в ідентифікації реального стану систем адміністрування на вітчизняних підприємствах з використанням методу експертного дослідження.

Викладення основного матеріалу. В різних літературних джерелах стан систем адміністрування в управлінні підприємствами з урахуванням євроінтеграційних процесів охарактеризовано досить фрагментарно. Частко це пов'язане з різновекторністю трактування окремих понять. Іншим поясненням цієї прогалини є низький рівень управлінського обліку в розрізі процесів адміністрування в організаціях, що зумовлює необ-

хідність виконання додаткових досліджень, насамперед первинного характеру. Як наслідок, автором проведено експертне опитування керівників різних рівнів управління низки вітчизняних компаній та їхніх підлеглих. Просторова ознака вибіркової сукупності охоплювала західні області України, включаючи Хмельницьку область. Обсяг вибірки під час проведення опитування склав 30 підприємств із різних сфер економіки, що відповідає критерію малої вибірки. Так, у перелік представників вибіркової сукупності потрапили, зокрема, ДП «Новатор», ТЗОВ «Леоні Ваерінг Системс УА ГмбХ», ПАТ «Концерн-Електрон», СП ТОВ «Сферос-Електрон», ПрАТ «Волиньхолдинг», ПАТ «Термопластавтомат», ТЗОВ «Барком», ТЗОВ «Букекспортторг ЛТД», АТ «Галичина». Як бачимо, перелік підприємств відрізняється не лише сферами економіки, але й величиною, номенклатурою та асортиментом продукції, кількістю персоналу, масштабами діяльності, приналежністю інвестованого капіталу тощо.

Результати проведеного опитування засвідчили, що лише 13% респондентів оцінюють рівень свого розуміння систем адміністрування в управлінні підприємствами відмінно, тоді як 52% цих посадових осіб вибрали з-поміж альтернатив варіант «на задовільно» (рис. 1).

Очевидно, що такі результати не вселяють оптимізму в контексті необхідності вдосконалення побудови систем адміністрування, а також використання їх як дієвого інструментарію ухвалення управлінських рішень, впливу керівної системи управління та керованої за усіма етапами технології управління. Проблема посилюється в умовах низького рівня компетентності посадових осіб вітчизняних підприємств щодо формування та використання таких систем (рис. 2).

За результатами проведеного опитування з'ясовано також те, що з-поміж ключових перешкод щодо ухвалення рішень про вдосконалення систем адміністрування в управлінні підприємствами основною все ж таки є недостатній досвід у цьому напрямі. Про це, зокрема, сказали у своїх відповідях 54,5% респонден-

Рис. 1. Рівень розуміння систем адміністрування працівниками вітчизняних підприємств

Джерело: сформовано автором за результатами експертного опитування

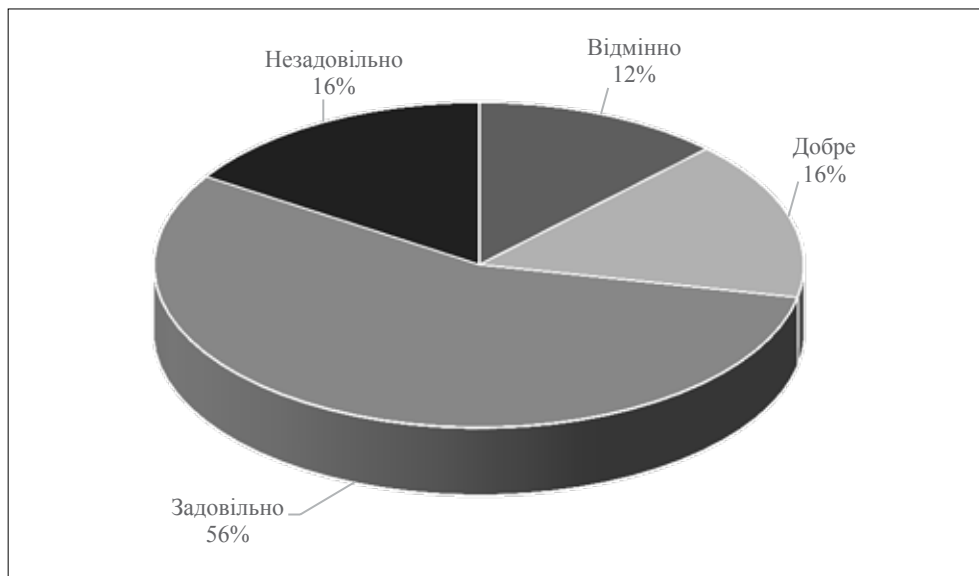

Рис. 2. Рівень компетентності посадових осіб вітчизняних підприємств щодо побудови та використання систем адміністрування

Джерело: сформовано автором за результатами експертного опитування

Рис. 3. Основні перешкоди щодо ухвалення рішень про вдосконалення систем адміністрування в управлінні підприємствами з урахуванням євроінтеграційних процесів

Джерело: сформовано автором за результатами експертного опитування

тів (рис. 3). Досить істотною можна вважати також частку керівників та підлеглих, для яких є незрозумілими ключові переваги вдосконалення систем адміністрування (23,2%).

Також цікавим є те, що для чималої кількості компаній важливим є вартісний чинник побудови та використання систем адміністрування. Притому, що праців-

ники вітчизняних суб'єктів господарювання займають позицію невизначеності як щодо фактичних поточних витрат на підтримання належного стану систем адміністрування, так і щодо фактичних витрат на вдосконалення цих систем (рис. 3). В аналізованому аспекті позитивним є те, що керівники та підлегли, з одного боку, чітко усвідомлюють ключові перешкоди щодо

ухвалення рішень про вдосконалення систем адміністрування в управлінні, а з іншого боку, мають можливість мінімізувати ризики в цій площині.

Наступне запитання, що скеровувалось до експертів, стосувалось напрямів діяльності підприємства, у яких впровадження або вдосконалення систем адміністрування має бути ключовим. Більшість респондентів (67,5%) зауважила, що таким визначальним напрямом має бути збутова діяльність (рис. 4). Отже, очевидно, що системи адміністрування в організаціях мають бути спрямовані на ухвалення управлінських рішень щодо завершальної стадії виробничо-господарської діяльності, а саме доведення продукції до кінцевого споживача та якнайкращого задоволення його потреб.

Враховуючи результати досліджень О. Капранчикової [3], вважаємо доцільним зауважити, що важливе призначення систем адміністрування у вітчизняному бізнесі полягає у сприянні продажу продукції «з урахуванням усіх очікувань та побажань клієнтів, з отриманням найбільшої вигоди». Також ці системи повинні забезпечувати «суміщення побажань клієнтів та власних цілей». Доречно погодитися з думкою В. Тулінової [5, с. 107], яка зазначає, що «в умовах зростаючої конкуренції глобальних виробників різних товарів та послуг компаніям слід переорієнтувати свою виробничу діяльність на задоволення потреб основних замовників, своєчасно реагувати на запити споживчого ринку, а також ефективно взаємодіяти

з внутрішніми і зовнішніми контрагентами». Очевидно, що зазначені завдання будуть актуальними для вітчизняного бізнесу й надалі. При цьому українським компаніям необхідно буде враховувати динамічність ринкового середовища, нестабільність внутрішнього та зовнішнього попиту на продукцію, а також загострення конкурентної боротьби в усіх ринкових сегментах, що сьогодні є характерним для підприємств економічно розвинутих країн світу [1–2; 4].

Одне з адресованих респондентам питань стосувалось основних переваг використання систем адміністрування на підприємствах. Так, експерти більшою мірою одностайні в тому, що ключовою такою перевагою є підвищення рівня ефективності управлінських рішень за всіма рівнями організаційної структури управління. Про це сказали, згідно з результатами емпіричних досліджень, 51,2% опитаних (рис. 5).

Наведені на рис. 5 результати є зрозумілими, адже завдяки системам адміністрування в управлінні підприємствами зменшуються хаос та невизначеність, впорядковуються документальні та інформаційні потоки, покращується соціально-психологічний клімат в колективі тощо. Саме завдяки цьому стає ефективнішим управління, а також підвищується рівень ефективності управлінських рішень за всіма рівнями організаційної структури управління в організації. Зазначене актуалізується в умовах існування чималої кількості проблем у сфері управління у вітчизняному бізнесі.

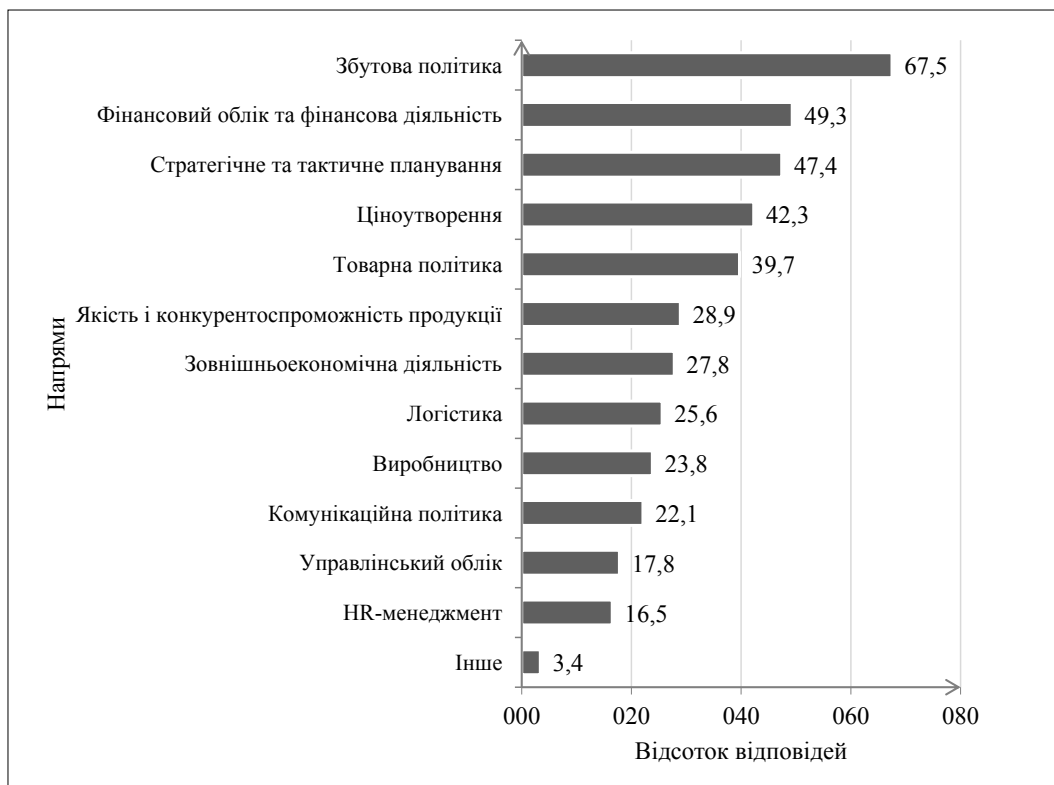

Рис. 4. Напрями діяльності вітчизняних підприємств, у яких насамперед слід впроваджувати або вдосконалювати системи адміністрування

Джерело: сформовано автором за результатами експертного опитування

Отже, важливим є впорядкування перш за все внутрішніх процесів компанії. Очевидно, що побічними позитивними ефектами таких рішень будуть пошук нових клієнтів та підвищення рівня лояльності наявних, забезпечення ефективної взаємодії зі стейкхолдерами, підвищення рівня конкурентоспроможності суб'єкта господарювання на ринку.

Цікавими є також результати досліджень щодо експертного оцінювання рівня функціональності систем адміністрування в управлінні підприємствами. Так, лише 3,4% респондентів стверджують, що такі системи функціонують в межах 91–100%. Притому, що 32,3% експертів оцінили рівень такої функціональності в межах 41–50%, а 48,9%, тобто близько половини, – до 50% (рис. 6).

Наведені на рис. 6 результати свідчать про реальний стан систем адміністрування в управлінні підприємствами. Очевидно, що за таких умов складно реалізувати повністю можливості таких систем для ухвалення дієвих управлінських рішень. З іншого боку, за цих обставин системи адміністрування використовують лише частину свого потенціалу.

Висновки. Таким чином, діагностовано ключові параметри стану систем адміністрування на вітчизняних підприємствах (рівень розуміння систем адміністрування працівниками компаній, рівень компетентності посадових осіб щодо побудови та використання таких систем, основні перешкоди щодо ухвалення рішень про вдосконалення систем адміністрування, пріоритетні напрями діяльності суб'єктів господа-

Рис. 5. Основні переваги використання систем адміністрування в управлінні підприємствами

Джерело: сформовано автором за результатами експертного опитування

Рис. 6. Рівень функціональності систем адміністрування в управлінні підприємствами

Джерело: сформовано автором за результатами експертного опитування

рування, у яких перш за все слід впроваджувати або вдосконалювати ці системи, основні переваги використання систем адміністрування в управлінні підприємствами, рівень їхньої функціональності в організаціях), що засвідчують більшою мірою про-

блемність цієї сфери, що у перспективі подальших досліджень має полягати у виробленні рекомендацій щодо усунення слабких сторін систем адміністрування та ухвалення з цієї метою відповідних управлінських рішень.

Список літератури:

1. Kryvinska N. Building Consistent Formal Specification for the Service Enterprise Agility Foundation. The Society of Service Science, Journal of Service Science Research, Springer. 2014. Т. 4. № 2. P. 235–269.
2. Kaczor S., Kryvinska N. It is all about Services – Fundamentals, Drivers, and Business Models. The Society of Service Science, Journal of Service Science Research, Springer. 2013. Т. 5. № 2. P. 125–154.
3. Карпанчикова Е. Сбытовая деятельность как важный фактор развития кондитерской фабрики в современных условиях. Сибирский торгово-экономический журнал. 2011. № 12. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sbytovaya-deyatelnost-kak-vazhnyy-faktor-razvitiya-konditerskoj-fabriki-v-sovremennyh-usloviyah>.
4. Molnár E., Molnár R., Kryvinska N., Greguš M. Web Intelligence in practice. The Society of Service Science, Journal of Service Science Research, Springer. 2014. Т. 6. № 1. P. 149–172.
5. Тулинова В. Особенности сбытовой деятельности промышленных предприятий. Международный журнал социальных и гуманитарных наук. 2016. Вып. 5. № 1. С. 107–110.

СОСТОЯНИЕ СИСТЕМ АДМИНИСТРИРОВАНИЯ В УПРАВЛЕНИИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ

В статье рассмотрено реальное состояние систем администрирования на отечественных предприятиях. Указанные выводы получены с помощью использования метода экспертного исследования. По результатам выполненных исследований идентифицирован уровень понимания систем администрирования в управлении работниками отечественных компаний, выявлен уровень компетентности должностных лиц по построению и использованию таких систем. Определены основные препятствия по принятию решений о совершенствовании систем администрирования, выявлены приоритетные направления деятельности субъектов хозяйствования, в которых в первую очередь следует внедрять или совершенствовать эти системы. Установлены основные преимущества использования систем администрирования в управлении предприятиями, идентифицирован уровень их функциональности в организациях.

Ключевые слова: администрирование, делопроизводство, документация, информация, предприятие, система, управление.

THE CONDITION OF ADMINISTRATION SYSTEMS IN THE MANAGEMENT OF ENTERPRISES

The article considers the real state of administration systems in domestic enterprises. These findings were obtained using the method of expert research. According to the results of the research, the level of understanding of administration systems in the management of employees of domestic companies was identified, the level of competence of officials in the construction and use of such systems was revealed. The main obstacles to decision-making on the improvement of administration systems were identified, priority areas of business entities were identified, in which these systems should be introduced or improved in the first place. The main advantages of using administration systems in the management of enterprises have been established, the level of their functionality in organizations has been identified.

Key words: administration, clerical work, documentation, information, enterprise, system, management.